

HIND 5 SENTI

Õpilasteleht

NR. 14

23. JAANUAR 1935

Uusi raamatuid noortele!

„HELMI JA PÄIKE.“ Toimetanud M. Nurmik. Laste jututuba VII köide. Hind — 60 senti.

JUUDASOO. Juhan Jaik. Sisuillustratsioonid E. Järvelt, vinjetid E. Kollom'ilt. Tapperi „Sinine raamat“ II. Hind 2.75, par. pab. 2.95.

NOOR ELULAEVNIK. Rich. Roht. Jutt noortele. Sisuillustratsioonid E. Järvelt, vinjetid ja puulõiked E. Kollom'ilt. Tapperi „Sinine raamat“ I. Hind 2.75, par. pab. 2.95.

SKAUTLIKUL TEEL. Koostanud skm. H. Michelson, E. skaut. juht. Käsi raamat poistele, noorte juhtijatele ja noorte sõpradele. 232 lk., üle 200 joonise. Hind 1.50, köites 2.—

„POSTIMEHE“ raamatukauplus
Tartus, Suurturg 16

Jänesed, rõõmustuge!

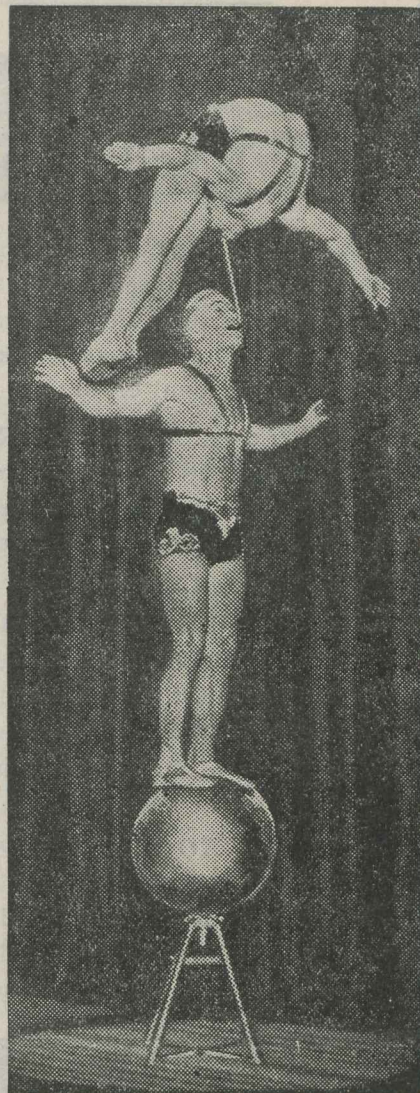
15. jaanuar oli tähtis päev haavikuemandaile: sel päeval algas kaitseaeg, ja kütid oma koertega jäneseid tülitada enam ei tohi. Kes seda teeb, on jahiseaduse rikkuja ja saab valju karistuse.

Vesuuvi kraateril

seisavad turistid Ameerikast.

„Noh,“ ütleb reisijate juht, „ega teil Ameerikas niisugust asja ikka ei ole?“

„Aga meil on kosk, mis kustutaks selle tossumulgu siin kümne minutiga.“

COUCHA JA COUCHA,

kaks maailmakuulsat žonglööri (tasa-kaalukunstnikku) oma hamba-akrobaatika kunsttükke esitamas.

Lugu lenduri elust

See juhtus Uus-Guineas.

Lendur oli parajasti teel omal teraslinnul Sala-moast Wau'sse. Korruga ta tundis midagi puutuvat oma külge. Pöördunud ümber, nägi ta suurt madu tegemas endale teed mootori poole. Polnud just mugav kohtumine, päälegi veel õhus. Ja hädamaandumist oli ka mõttetu ette võtta, kuna maa oli all mägine. Nüüd haaras lendur mutrikeeraja ning lõi sellega loomale pähe, nii et see uimaselt jäi lamama. Asetanud mutrikeeraja oma kohale, nägi ta korruga, et temast paremal oli veel kolm madu. Ülejäänud lennuosa oli küll otse luupainajalik Kanossa-teekond. Lennutingimused olid erakordselt halvad ja sellele soolaks veel neli „kaasreisijat“. Ühe käega juhtis lendur masinat, teisega tõrjus madusid.

Rekordilise ajaga ta saabus Wau'sse. Veel rekordilisema ajaga ta hüppas lennukist ning jooksis arstiabi saama. Maod tapetud, tehti kindlaks, et nad on püütonite tõugu kuuluvaid loomi, kes väga sagedasti esinevad Uus-Guineas ja on — kahjutud! Kuid ega lenduril polnud õhus aega uurida loomade tõugu ega omadusi!

NAERATLEV SUUSANEID,

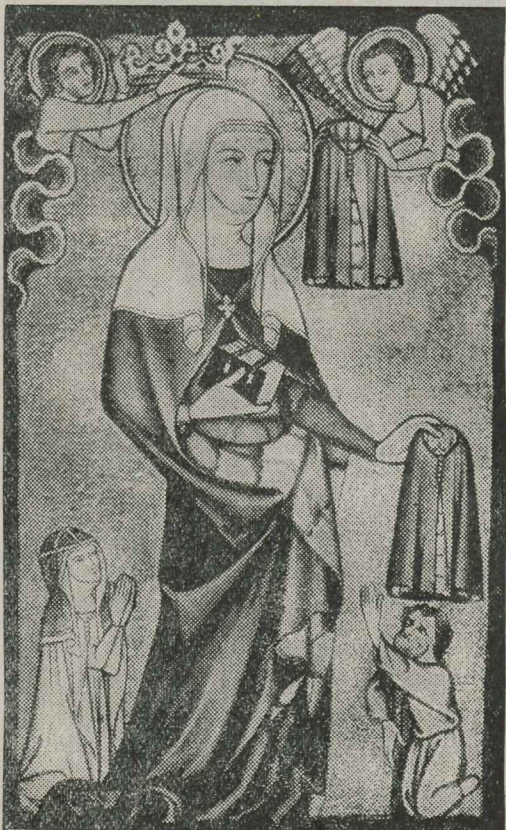
NÄDALA- UUDISEID

TARTU-TALLINNA vaheline korvpalli linnavõistlus, mis peeti 13. skp. Tartus, ülikooli võimlas, lõppes Tartu suure võiduga. Punktide seis mängu lõpul oli 51:33.

AUTOSÕIT MONTE-CARLOSSE Tallinnast algas 19. jaanuari varahommikul. Tallinnast startis 17 sõitjat, kõik välismaalased.

ÜLIKOOLI LOTERII PÄÄVÕIDU pilet 1.500.000 sendile leiti Tallinnas postkastist. Arvatakse, et pilet oli varastatud ega juletud võitu välja võtta. Salapäraselt asja juurdleb politsei.

HARJUMAA KOOLINOORTE ühine laulu- ja mängupäev korraldatakse k. a. kevadel pärast koolitöö lõppu Tallinnas. Kõigi eelduste järele töötab see kujuneda

**UNGARI PÜHAKU ELISABETI
700 A. JUUBEL.**

Möödunud laup., 19. jaan., möödus 700 a., mil paavst Gregor IX Ungari kuninga Andrease tütre Elisabeti pühaks kuulutas.

Millal peame õppima.

II

Mispärast peame õppima päämiselt lapsepõlves ja nooruses? Tahaksime ju veel nii väga mängida, joosta õues, sportida!...

Nii küsite.

Kas siis alati on koolis käidud noorestpäras?

Ei. Seda mitte. Laste koolitamine on ju õieti uuema aja komme. Viimaste sajandite leiutis. Koolisunduse läbiviimine veel palju noorem. Meil Eestis teostati see alles iseseisvuse päevil.

Muidugi, õpiti ju vanastigi lapsena. Aga see õppimisviis sarnanes enam looma- ja linnupoja õppimismeetodeile.

Kooliõppimisele sarnanevat teadlikku õppimist harrastati sel ajal palju vanemas eas. Suurte õpetlaste, prohvetite jüngrid — järelkäijad — õpilased olid juba täisealised mehed.

Miks siis meie peame hakkama nii vara koolis õppima? Kas ei ole ükstakõik, millal me õpime? Kas ei saaks kuidagi teha, et lapsepõl-

ves mitte õppida? — Kõneleme, muidugi, siis teadlikust õppimisest, nii nagu oleme seda harjunud nägema koolis.

Saaks vist küll. Võiksite tõesti õppida ka hiljem. On ju küllalt teada juhtusid, kus inimene, kel polnud võimalik õppida nooruses, on aabitsast pääl hakanud keskealise mehena ja võrdlemisi kaugeleegi jõudnud.

Võiks ju ehk tõesti Riigikogule esitada seaduseelnõu, et Eesti lapsed olgu vabastatud koolisundusest 8—14 eluaastani ja õppigu pärast, millal nad ise tahavad.

Kas ta aga päris ükstakõik on, millal inimene õpib ja kas see „uus kord“ oleks parem, — selle juures annab veel vaielda.

Toon teile ühe elulise näite.

KEEGI PEREKONNAISA

õpib praegu õhtukeskkoolis võidu oma pojaga. Isa haridus jäi pooleli omalajal sõjaolude tõttu. Ta ametala aga nõuab vähemalt keskkooli haridust. Isa asus õppima. Poeg käis sel ajal veel algkoolis. Ta oli

tänavu suurimaks õpilasnoorte kogunemiseks üle riigi.

PÄÄMINISTRI ASETÄITJA Karl Einbund on valinud endale uueks nimeks Kaarel Eenpalu.

VIRTUSU SADAMA lähedal kukkus kompvektivabriku „Progressi“ auto teel Tallinnast Kuressaare läbi jää merre. Autojuhil õnnestus viimasel hetkel autost välja hüppata. Autol oli ligi 60 puuda (!) mitmesuguseid maiustusi, mis ühes autoga vette vajusid. Meri sel kohal oli 14 sülda sügav.

RIIGIVANEM K. PÄTS valiti Tallinna aukodanikuks ja annetati autasuks ehituskruunt Kadriorus. Valimine toimus 18. skp. pidulikul linnavolikogu koosolekul, mil möödus 30 aastat ajast, millal eestlased võtsid Tallinna linnavalitsuse juhtimise oma kätte.

UUE MAAILMAREKORDI 100 meetri rinnuliujumises püstitas ameeriklane John Higgins ajaga 1.11,8. Senine rekord püsis prantslase Cartonnet' nimel ajaga 1.13,6.

ÜHEL INGLISE FILMIÜHINGUL on kavatsus valmistada filmi tuntud kriminaalromaanide autori Edgar Wallace'i elust. Käsikirjaks võetavat kadunud kirjaniku autobiograafia.

84-MEETRISE SUUSAHÜPPE sooritas Carmisch-Partenkircheni suusahüppemäel norralane Sörensen. Tagajärg on uus hüppemäe rekord.

EESTI EDUKAS POKSIJA E. Klausner, kes elab Lõuna-Ameerikas, kohtab poksis 20. jaan. oma elu suurima vastase, endise maailma-meistri, Primo Carneraga. Senini on Klausner L.-Ameerikas saavutanud suure kuulsuse.

omalajal olnud algkoolis väga hää õpilane ja asus ka nüüd oma koolitöhe väga tõsiselt. Aga poeg hakkab nüüd juba isale järele jõudma ja peagu et läheb veel tänavu kevadel kõrgemasegi klassi, kuna isa vist sel aastal ei jõua sooritada kõiki vajalisi eksameid.

Millest see oleneb?

Kõigepäält isa mälu ei ole enam nii värske kui poja oma. Ta unustab kiiremini. Ei saa nii ruttu pähe. Väsi õppides palju kiiremini.

Ta on mõnel alal ju suuresti arenenud inimene. Alates kooliõppuses mõnda teist asja nii hoopis otsast pääle, tundub see talle igavana, lapsikuna.

Ta täiskasvanu enese arvustus ja enesetunne teevad ta araks. Tal on piinlik teha õppuri tavalisi vigu. Õppimise juures ei saa aga neid vältida isegi parima tahtmise juures.

Mis aga kõige tähtsam, — tal ei jää õppimiseks lihtsalt aega. Tulles väsinult töölt koju, jääb tal vaevalt aega lõunastada ja pisut puhata, kui algab töö koolis. Hilised öötunnid, mis jäävad iseseisvaks töötamiseks kodus, ei ole kuigi soodsad tööks. Tervis ja töötahed kahanevad iga päevaga. Isa pääs on nii palju muid mõtteid ja muresid. On tarvis ametiasjad korras hoida. On tarvis koduste eest hoolitseda. Ei saa ka hoopis kõrvale jätta seltskondlike ja poliitilisi kohustusi.

Isale tundub õppimine ka väga kallilõbuna. Ta peab teenima alamaastmelise palgaga, kuna tal puudub nõutav haridus. Perekond, eriti järjest suuremaks kasvavad lapsed, nõuavad lõviosa ta sissetulekust. Ei jää sellest suurt järele midagi isale kooli- ja raamatuterahaks.

MIS POISIL VIGA!

Tema saab ülalpidamise ja koolikulud alles isa käest. Ta läheb hommikul kooli muretult ja võib kogu päälelõunase pühendada koolitöödele tervikuna, või jälle vahest ka töö vahelduseks puhata, jalutada, sportida. Koolitöö on ta pää-

LAIALE SILELE JÄÄLE, MIS HÖBENA SELGE JA HALJAS...

mure. See tehtud, on ta vaba. Muud ametit tal ei ole. Kõik tema sõbrad on koolisõbrad; kõigi nende ühised huvid on koolihuvid. Oma noore päega, koormamata mäluga õpib ta kõik kiiresti ja mäletab tähtsamat õpitust arvatavasti väga kaua.

Kas ei paista teile mu tublid sõbrad, et on päris hää asi ikkagi see õppimine lapsepõlves ja nooruses. Näib, nagu oleks see asi ikkagi väga targasti korraldatud, koondades inimese arendamise raskuspunkti neisse aastaisse, kustal veel on vähe muid muresid. Ei isamaa ega seltskond, ega ka oma perekond nõua talt veel midagi muud kui ainult seda õppimist ja sedagi noore enda huvides. Ei nõuta talt veel makse; ei ole ta kaitseväekohuselise; ei ole tal oma perekonda ega tarvitse toita veel vanemaid. Nüüd on isal-emal veel tervist, jõudu ja tahtmist teda koolitada. Riikki kaitseb alaealisi eriliste määrustega ja võimaldab neile seega rahuliku õppimise.

MIS SIIS MUUD KUI ÕPPIDA, kasutada ära see hää võimalus!

Kes teab, kuidas need asjad pärast kujunevad.

Kui õppimine on ettevalmistus elule, siis on ka päris loomulik, et see võetakse käsile võimalikult vara. Mis ettevalmistus see siis enam on, kui suur osa elust juba on läbi!

Muidugi õpib inimene ka hiljem. Õpib seni kui ta elab. Ega me nii lapsikud ole keegi, et arvame koolis saavat kätte kõik tarkused, et pärast muud kui kasuta. Küllap mitmekülgne elu pakub meile pääle kooli veel mõndagi vajalikku ja huvitavat õppimiseks. Ega ole karta, et kui vahest ehk keegi nooruses liiga palju on õppinud, et siis pärast igav hakkab, — ei jäänud enam midagi õppida. Nii pole see kaugeltki.

Nii siis, kallid sõbrad! Kasutage teadlikult, vaba tahtega oma nooruse õppimiseks, olles tänulikud kõigile, kes meile seda võimaldavad ja selles on kaastegevad.

Jõudu tööle!

A. Oengo-Johanson.

Yrjö Karilas

Charles Dickens'i noorusmaa

Kas oled künagi katsunud avada vikskarpi?

Sinu pingutused on olnud kas asjata või oled määrinud oma sõrmed viksigi. Ja see on sind väga pahandanud.

Sa vist siis ei teadnud, et Charles Dickens, maailmakuulus inglise kirjanik ja inimsõber, üheteistkümneaastase poisikesena hommikust õhtuni saapamäärdehases pidi pesema vanu, määrinud klaasnõusid ja pudeleid, täitma neid aastate jooksul miljonite viisi kalliväärtusliku viksigi ja väga hästi kinni panema. Ta mähkis pudeli suu ümber tüki õlipaberit, asetask sellele sinist paberit ja sidus siis nõoriga kinni, nii nagu tehakse apteegis. Siis pidi ta paberi servad kääridega ühetasaseks lõikama; seda tööd ta pidi tunnis kordama viiskümmend viis korda. Thames'i kaldal asetseva tehase keldris, kus ta töö-

Charles Dickens

tas, oli nii külm, et ta vahepeäl pidi soendama sõrmi, et need korralikult teeksid oma töö. Ja muule ei võinudki ta mõelda kui oma igapäevasele tööle, sest isa, ema ja õed istusid võlavanglas. Sellele mõteldes oleks olnud veel raskem töötada.

Tema töö oli hoopis teissugune kui valmis karpide avamine. Aga ta ei olnud pahane. Ta kannatas kõik vaikselt ja tegi oma tööd nii hästi kui oskas.

Ta varaseim lapseiga oli möödunud õnnelikult ja rõõmsalt, alguses Landport'is Portsmouth'i ligidal, kus ta 7-ndal veebruaril a. 1812 oli sündinud kehva mereväeametniku pojana, siis Cantham'is, kus ta suurema osa ajast võis veeta mere kaldal, ja lõppeks Londonis. Siis aga tulid kannatused nagu äikesepilved ja heitsid varju ta noore elu igale küljele: minevikule, olevikule ja tulevikule.

Neid oli olnud kaheksa last. Ema, Elisabeth Barrow, oli õpetanud neid lugema ja annud Charles'ile esimese õpetuse ladina keeles. Isa, lapselik, eluvõitlusis vilumatu, elav ja hääsüdamik mees, ei jõudnud hoolitseda perekonna eest. Isa, keda Charles hiljemini võrratult kujutas „David Copperfield'is“ Mr. Micawber'ina, saatis poja sageli pandimajja, kus müüja pani teda käämma mõnd ladinakeele sõna sellal kui ta ise sooritas asjaõiduse. Võlad olid kasvanud väga suureks ja lõppeks oli asi niikaugel kui see nüüd oli.

Charles tundis end maailmas üsna üksi olevat. Seltsilised pilkasid teda ja seepärast ei sõbrustanud ta kellegagi. Kui saabus õhtu, läks ta oma üksildasse katusekambrisse, vana kehva proua juure, sõi õhtuks

Võistlustöö

Esimene lumi

EVI VALLASTE

Täna anti meile koduseks kirjatöök „Esimene lumi“.

Igavene rist! Raske ei ole mitte see, mida kirjutada, vaid see, kuidas kirjutada.

Nojaa — kuidas sa kirjutad, kui teine silm on punane, silma ümbrus sinine, hellitab ja ajab vett välja kui külmanud kartul. Küllap see silmakene juba kirjutaks, kui ta aga kirjutada oskaks, — kirjutaks pisaraist nõrguva kirja esimesest lumest. Eks tema oli ju kõige lähemal sellele nõiduslikule lumele, esimesele lumele.

Asi kujunes järgmiselt. Ma hommikul ei annud Tamme Jukule oma matemaatika-vihku. Juku on muidu täitsa poiss — ja ma ennem ikka näitasin talle

tüki leiba ja juustu, ja luges kuupalju oli järel seitsme šillingi suurusest nädalapalgast. Järgmisel hommikul ta võttis kaasa ühe neist hoolikalt paberisse mähitud rahatükkidest söögi ostmiseks ja sõi oma hommikueine töökoja poole sammudes. Niisugune oli ta päevakava.

Pisar veeris ta kahvatule põsele, kui ta mõtles, millise kurva lõpu olid leidnud ta varasemad lootused.

„Ei või sõnades väljendada seda vaikset hingetuskat, mille käes vaevlesin selles ümbruses,“ jutustas ta hiljem selle raske aja mõtteist ja tundeist. „Ma tundsin, et lootus saada õpetatud ja lugupeetud meheks oli kustutatud mu rinnas. Võimatu on kujutella, kui selgesti mäletan selle oma tähelepaneku, et nüüd olin üsna ilma lootusteta, seda noore südame kurbust, kui pidin veenduma, et päevast päeva kõik, mis olin õppinud ja mõtelnud, mis oli mind rõõmustanud ja äratanud minu fantaasiat ja võistlushimu, aegamööda kaob mult ja kunagi enam ei tule tagasi. Iga kord kui Mick Walter läks ära hommikupoolle, voolasid mu pisarad sellesse vette, kus pesin pudeleid ja nuukusisin nii, nagu mu oma rind oleks olnud mõrane ja lõhkemise ohus.“ Tundus, et iga kämblalaius sellest ussitatud maailmast tuli vallutada suurte vaevade hinnal, sest elu raudne rõngas pigistas armutult tema südant. „Et ma salaja kannatasin, isegi kibedasti kannatasin, seda ei teadnud keegi muu kui ma ise. Kui palju kannatasin, ei suuda, nagu juba ütlesin, sõnadega kirjeldada.“

Silmad suured ja süda erk, ta kandis päevast päeva elu rasket koormat, aimamata, et teda ootas tähtis elutöö. Viletsuse, pimeduse ja kurjuse keskel ta teadmatult korjas elu põhjakihist neid aineid, mida ta hiljem käsitas. Et säääl oli ka kalliväärtuslikke pär-

oma ülesandeid, milliseid ta hoolega maha trükkis, sest ta oli ju „maatikas“ natuke „schwach“, aga täna hommikul ma ei annud oma vihku. Lihtsalt ei annud — nii, naljaviluks. Õigemini ikka küll sellepärast, et Juku naabri Lindale hommikul andis taskutäie pähkleid ja suure õuna — ja minule ei annud. Aga minu käest tuli matemaatika ülesandeid saama. Ah-ah — hää küll! Lindale andsid pähkleid ja õuna — ning minu käest tahad nüüd ülesandeid. Ei saa! Vat ei anna! Loe laest „kui tahad! Ja ei annudki.“

Helises kell. Algasid tunnid. Tuli matemaatika tund. Küsiti ülesandeid. Küsiti minult — vastasin — ja kõik oli hää.

Aga siis küsiti Jukult; temal aga polnud midagi vastata — ma ei näidanud ju oma ülesandeid temale ja ta sai õpetajalt tõrelda. Kahju oli nagu ka — aga eks annud mulle natukegi pähkleid, õunast rääkimata. Miks sa Lindat paremaks pidasid? Eks Linda nüüd aita!

Tunnid lõppesid. Rüsinal jooksime uksest välja. Oi! Sel ajal, mil klassis lippas mõistus tarkuse järele, oli emake maa end ehtinud valge lumevillast

LUME-PLASTIKA. Siin on voolitud lumest ühe tuntud kunstisutaja kuju.

leid, „halastuse pisaraid“, mis voolates tasaste, hääsüdamlike inimeste silmist „tungisid sügavamale südamesse kui kõik kannatused“, selles võime olla kindlad.

Aga igal asjal on oma aeg. Ühel päeval sai Charles'i isa ootamatu päranduse, pääsis lahti vanglast ja tõi ka poja vabrikust ära. Siis pääsis Charles kooli, mida nimetati Wellington House Academy'ks. Säääl ta käis kaks aastat ja oli koolist lahkudes neljateistkümnepäevane.

Sel ajal mängisid koolipoisid valgete hiirtega, oskasid teha igasuguseid kunsttükke; hoidsid tunni ajal salaja pinkides herilasi ja muid elavaid olendeid,

(Järg lk. 10.)

rätiga. Ilus on esimene lumi. Maa on nagu surnu, tardunud, valge lina all. Kõikjal särab lumikristalle. Hullatakse värskes lumes, pühitsetakse esimese lume saabumist. Lumega pildudes möödusime kirikust.

Olin parajasti kummardumas peotäie lume kaapamiseks, millega tahtsin õnnistada mõnd teist ettejuhtuvat seltsilist, kui äkki silmaauku pahvatas osavasti visatud lumekahmakas. Silm välgatas nagu tuld, nii tugev oli hoop. Pääd tõstes nägin teise silmaga veel, kuidas kellegi hallides sukkades sääred kadusid hirmuäratava kiirusega kiriku nuka taha.

Tamme Juhan, kurivaim — — — need olid sinu hallid sääred! See oli siis sinu kättemaks... Silm kipitas kangesti, aga ma ei kaevanud. Ei pannud ka tähele teiste kaastundlike meelitusi, nii vihane olin...

Oota sa, väänkael, veel pole tunnikavast kadunud matemaatika tunnid!

Ja nüüd istun siis — pean kirjutama kirjatöö esimesest lumest. Aga kus sa saad, silm vidistab ja tilgub vett, — ei saa kohe.

Oota sa, Tamme pois!

Lehtses külastab kohe soomusronge frondijuhataja kindral A. Tõnisson, kes on asjalik ning tõsine. Ja mille üle oligi tal seekord rõõmustuda?

Jõululapäev... Kuid siia ei ulatunud kirikukel-lade helin. Tapa oli langenud... Kaptin A. Irv käsutab ühe soomusrongi kohe valvele eesliinile, jõululapäeva ööks. Kolmas soomusrong sõidab ka välja: kahuril meeskond valvel, kahuriplatvormil väljas tulejuhi kogu, kuigi sellele näkku tuiskab; kuulipildujavaguni luugid alla lastud, kuigi on külm talveöö...

Kuid teine soomusrong saab loa sõita Tallinna! Täitma oma liivast tühjaks põrunud soomusseinu... See liigub kohalt. Vedur ajab edasi pea meeletu kiirusega. Eelliinil närveldamisest ja tule all olekust tülpinud meeskond on äkki elustunud. Kõikide silmis helgib rõõm, ääretu jällenagemisrõõm omaste, ei, kõige seljatagusega...

Mida lähemale jõutakse öösi Tallinnale, seda enam tõuseb meeste tuju. Nurkadest kuulduv lustilikke jutupahvatusi — väsimusest tardunud ja puunottidena paigal istuvate kujude südameis ja meeltes helgib jõulurõõm. Juba on unustatud, kust sõidetakse, mida äsja tunti ja mõeldi, haihtunud on liinimeeleolu raskus, taandumisteadvuse surve. Kuuldub jõululaulugi...

Õhtu on ammu möödas. Kuid kõik soomusrongil seljataha, kodudesse sõitjad usuvad, et nad jõuavad oma jõulupuule, omaste sekka... Kuigi on juba hilja, juba algab südaöö, usuvad nad, et täna omaksed ootavad neid soojades kodudes, ootavad neid nagu mingi imena oma seltsi ja süütavad kuuskedele aina uusi küünlaid läbipõlenute asemele...

Ja soomusrong kihutab. Jaamast jaama... Vaid külmast härmatisest liikuvad tuled vilguvad. Kõikjal taga valitseb tumm, kalk vaikus, nagu ikka jõululapäeva ööl, püha suur vaikus kõikjal.

Vaid soomusrong kihutab läbi öö ja tormi. Ja meeskond ruttab koju jõulupuudele, mis aga isade ja poegade äraoleku tõttu olid jäänud üldsegi põletamata...

MÄOKÜLA RÜNNAK.

Ühine hädaoht, ühine võidutahe, ühine vilets söök ja ühised kohustused lähendasid meid otsekohe üks-teisega, esimesest tutvusest alates olime sõbrad, päälegi lahingukaaslased — mis on sügavaim ja murdmatuim side meeste vahel. Ühise perena elasime oma

komandos, kus alamad ülemalt ootasid vaid korraldust, käsklust, dessanti saatmist, ja ülemad jällegi enne-kõike kohustasid iseendid, hoides iga meest.

Seni meie kokkupuuted vaenlasega kandsid juhuslikku laadi: olime nagu kõrvalt abistanud teisi, või siis otseselt vastamisi sattunud vaid üksikute vaenlase jõukudega.

„Kord täie rinnaga rünnata... Otseteed, mees mehe, ahelik aheliku, tääk täägi vastu — seda nagu ootasime, samal ajal seda esmakordset hetke sisemiselt ka kartes.

Esimesena ei pidanud vastu st.-kpt. Paulus ja 22. detsembri ilusal, vaixsel ning algava talve soojal hommikul, mil teatavaks sai, et raudteed mööda soomusrongi senise laveerimise piirkonnas eelmisel õhtul meie polgumehed on taganenud Mäokülalt, kus asub nüüd vaenlane, ta algab kauplemist rongijuhikpt. Partsiga — et lähme ründame Mäoküla!

„Selleks puudub korraldus, see on seotud riskiga...“, suhtub ettepanekule Parts jahedalt. Kuid Paulus ei loobu oma mõttest ja lõpuks on ka Parts nõus rünnakuga. St.-kpt. Paulus, nagu naerul, nagu alati, hüppab komandost alla ja hõiskab:

„Vabatahtlikud välja!“

„Ilus!“ topin taskutesse padroneid ja võtan püssi ning varsti olen rongi kõrval maas. Meid koguneb 32-meheline salk. Ainuüksi meie komandost näen mitut meest...

Sammume esiti väheke mööda raudteed. Rong jääb metsa varju — tahame vaenlasi ootamatusena üllatada. Jõudnud kohale, kus vasakul mets lõpeb ja algab Mäoküla eelne lagendik, pöördume raudteelt alla. Rünnaku juhina saadab Paulus kaheksamehelise eel-aheliku, millest osa võtan, mööda lagedat otsekohe lähemate talude päale, esialgu jäädes ülejäänud meeskonnaga heki varjule. Saame käsu: läheneda külale, kuni see meile õnnestub; kui avatakse vastu tuli, maha heita ja oodata teist ahelikku järele, kellega koos siis päale tormata.

Püsti, kiirsammul läheneme üle libeda, vähese lumega kaetud lagendiku esimestele taludele. Pigemini usun, et ees külas polegi vaenlast, või et see veel magab ja et jõuame püsti sammudes takistuseta külla sisse.

Seda lagedat on 300—500 meetrit. Oleme jõudnud vahest sada meetrit edasi, või enamgi — raudteepool- ses küla äärmises talus algab liikumine: õuel jookseb mehi ja juba on ka reega valge hobune õues.

(Järgneb.)

istume kui metsloomad lõksus. Lähem lõhestiku suule küsisin järele. „Me ei või kaunemaks jätta sira. Me joud sa kiiresti saduldada meie kaamelid?“

„Tõud sa kiiresti saduldada meie kaamelid?“ metsikult oma kõhnu rusikaid. minuga, need lollid — olgu nad neetud!“ ta raputas kaks noort. Olgu nad neetud! Nad ei pidanud nõu

„Ei, kaamelitega. Sira jäid ainult meie omad ja „Nad läksid jala?“

nõrkust ja ükskõiksust.

Hetkeks oli mul tegemist sellega, et võita hirmsat nunn prohveti nimel — ma ei tea! Mis meil teha?“

„Meie mehed tahtsid varastada vaenlasilt kaamelid ja eesleid, neid märgati. Mida meil teha? Van-järjestikku. Marek karjus mulle otse kõrva:

Kuulatasin: nõrk pank... veel üks... veel kaks

„Nüüd kuula!“

karjus mulle:

selja ja tõrni mõitgamises vaevalt kuulda häällega

Jällegi äratas mind Marek. Ta piserdas mulle näkku vett ja raputas õlust. Ta pööris liivakeerisele

kividele. Langesin meelemõistusteta kuumadele

matu nõrkus. Jõudnud lõhestiku põhja, haaras mind uuesti võit-

tikes...

bunud täieline õõ. Tuul ulus ja vingus kajjude lõhes-

murdva kiirusega ruttasime alla. Lõhestikus oli saa-

oleks meid peagu paisanud kajjut, kust nüüd kaela-

das lõhkeda pää. Kuuma tuulekeerise esimene ill

Vile muutus kohutavaks mõitgamiseks, millest ähvar-

tud; 12 000 inimest võttis osa selle valmistamisest, kirjutades igaüks väikese tüki.

RAAMATUKOGU on Pariisi rahvaraamatukogu, milles on 3 500 000 köidet, 250 000 kaarti ja 100 000 käsikirja. Suuruselt teine on British Muuseumi raamatukogu Londonis; sääl on 2 500 000 köidet ja 60 000 käsikirja; riuleid üksi on 50 km. Kolmandal kohal oli enne Vene revolutsiooni Peterburi üldine raamatukogu, milles oli 1 800 000 köidet ja 36 000 käsikirja. New Yorgi üldises raamatukogus on 1 850 000 köidet, Washingtoni parlamendi-raamatukogus 1 700 000 köidet, Berliini kuninglikus raamatukogus 1 200 000 köidet ja Viini keiserlikus õveraamatukogus 1 000 000 köidet. Tartu ülikooli raamatukogus, mis asub Toomemäel end. Toomkiriku varemeis, on üle 500 000 köite; need on mahutatud riuleile, mis ühte ritta asetatuna moodustaksid ligi 10 kilomeetri pikkuse riieli.

RAAMATUKAUPLUS on Cole raamatukauplus Melbourne's Austraalias. Äril on laos 2 milj. köidet ja see teotses samal ajal ka kirjutustarvete ja kirjastusärina.

ÖLIMAAL on itaalia maalikunstniku *Tintoretto* maal „Paradiis“, mis on Veneetsia Dodži-palee Suure nõukogu saalis. Kunstniku õige nimi on Jacopo Robusti; lisanime *Tintoretto* (väike maalmeister) ta sai isa ameti järele.

KELL on New Yorgi *Metropolitani* tornis 104 meetri kõrgusel tänavapinnast. Kella numbrilaua läbimõõt on umbes 8 meetrit; kella numbrilaua numbrid on 122 sm kõrged ja minuteid näitavad 26 sm pikkused „punktid“. Osutid on umbes 4 meetrit pikad.

vasambad keerlesid mingisuguses meelitus tantsus. Must hiielisein lähenes melle. Lii-

Jube ja salapärane hääl katkestas vaikuse — kauge

vaikne ja kuun... Hingamine muutus raskemaks.

tava Velad Sijmani karavaani. Ohk püsis endiselt

sein. See lähenes, üha tumenes ja lõpuks neelis kihn-

virvendas põhjas, lõunas aga langes taevast tumehall

kollases lõomas videvikus. Väävel-kollane valgus

Punakas-pruun, vaskne päikeseketas rippus tume-

lähenevat orkaani.

tähelpanuga Velad Sijmani suguharu põgenikkude

ning abitus olid nagu pühitud, ma jälgisin pingutatud

kõrvepinnalt. Me viskusime kohe maha ja mu nõrkus

valvel. Lamades kalju serval ei lasknud nad silmi

hetkel nägin, et kõik mu reisikaaslased olid sin ülal

Meie lähedalt kostis mingi kirstamine ja alles sel

ja kisaga madalate küngete ahelikku suunas.

Ilmus viimaste mägede tagant ja kihutas mõitgamise

tuslik, pooleldi tolmupilvest varjatud ratsanike hulk

näitas pahaendelisele, udusele tasandikule. Lummun-

Korraga Marek karjus: „Vaata!“ ja ta värisev käsi

getav kuunus, kuid hingata oli siiski kergem.

kokku kogu jõu, järnesin temale. Ülal oli sama hel-

Vastust ootamata hakkas ta üles ronima. Võttes

samunum, kui lamada siin, selles põrgus.“

surma lähenev. Parem matku mind liivaga lähenev

„Võid sa minuga tõusta sinna, üles? Ma tunnen

salapärane valgus.

Mind äratas Marek. Lõhestikus oli mingi imelik

salapärane valgus.

„Võid sa minuga tõusta sinna, üles? Ma tunnen

salapärane valgus.

„Võid sa minuga tõusta sinna, üles? Ma tunnen

salapärane valgus.

KIRIKUKELL on Moskvas Püha Kolmainu kirikus.

Selle laius on 4,175 m ja raskus 67000 kg. Püha Ivani katedraali kell Moskvas kaalub 65 000 kg ja on laiuselt 5,490 m. Lääne-Euroopa suurim kirikukell on Strassburgi katedraalis; see kaalub 21 000 kg. Prantsuse suurim kirikukell on nimelt „Jeanne d'Arc“. 1914. a. valati see 20 000 kg-liseks ja tõsteti Rouen'i katedraali torni. Mälestuste hulka on siirdunud Kölni ruumika doomkiriku „keisrikell“, mis 1917. a. sulatati maailmasõja abinõudeks, ja mis oli kaalunud u. 26 000 kg. See oli alguses valatud keiser Wilhelm I kingitud 22. tükist, mis 1871. a. oli võetud prantslastelt.

MÄLESTUSSAMMAS on Bedloe Islandi saarele New Yorgi ette ehitatud *vabadussammas*, mis ülestõstetud paremas käes oleva tõrvikuga näitab matkajalle teed Uude maailma. See on 94 m kõrge, vabaduse jumalannat kujutav mälestussammas, mille valmistanud prantsuse kujur Auguste Bartholdi ja Prantsuse vabariik kinkinud Ühendriikidele iseisvuse kuulutamise puhul, on imesteldav inimvaimu saavutis. Vabaduse jumalanna pää pääle on ehitatud tuba, mis on nii suur, et sinna mahub paras rahvahulk korraga. Nina üksi on 120 sm pikk; käsivars on 12 m 60 sm ja esimene sõrm 240 sm pikk. — Maailma tähelepandavaim sammas on see tohutu mälestusmärk, mille Ameerika rahvas püstitas vabaduskangelasele George Washington'ile. Selle 169 m kõrguse, päikeses hiilgava alumiiniumist tipuga marmorsamba ehitamine kestis 37 aastat. Alus pandi 1848. Samba tippu tõustakse tõstekraanaga või treppe pidi, millel on 900 astet.

MAJA on New Yorgis. Seda kutsutakse *Woolworthi-pilvelõhkujaks*. Kordi on selles 1010—12 ehitatud

Järgenesid hirmsad tunnid, kus nõrksein kuumusest ja valust; desinteeria oli kaks korda piinavam neis tingimustes, milles olin. Ma kutsusin Marekit, ta ei vastanud, tõstes päa, nägin, et ta toetudes kivile, magas. Teisi ümbruses ei olnud. Ohk oli lämmatav, kuum ja kuiv, ahtake taevariba lõhestiku kohal oli kahvatu ja kollakas, isegi liivaterad ei liikunud — kõik oli surunud täielises tuulevaikuses. Seistes nõrksest vaevast jalul, nõretades higist, ma lõpuks sain kätte oma apteegi. Kaks annust oopiumi tõid mulle ajutise kergenduse ja une.

Sel päeval varahommikust alates oli orus talumatult kuumus, aga lõhestikus, kiviseinte vahel, mulle tundus, et mind põletatakse elusalt tuel. Lakkamatult värin haaras mind, ja pääs, kogu kehas tõusis pihav valu, et ma ei saanud võtta oma reisipäteeke, vaid langesin kaamelil kõrvale kuumadele kividele.

Tahsin küsida, mida nad kavatsevad teha nüüd, kuid Mehmed andis märku, et tuleksime tema juure. Laskusime orgu ja lõpmata kana sõitsime selles, kuni viimaks keskpäeva paigu peatusime

oma karjadega, naiste ja lastega. Nad lahkusid oma maalt, kuna ei taha elada itaalaste valitsuse all ja jähevad kaugemale maale El Vadani, kuhu nende vennad kolunud juba neljakümne aasta eest türklaste pärast. Nii Allah ise lahendas Velad Siimani ja Velad Ali sünguharude vahelise tüli. Me võime hirmuta tagasi pöörduda vanasse kohta."

hiigelmajas 60 ja üksi aknaid on 3000; kõrguselt on see 236 m. Selle ehitamiseks läks 24 000 tonni terast ja 17 miljonit müürikivi. New Yorgis, pilvelõhkujate linnas, on muidki kõrgeid ehitisi: Chanin Building (214 m), Lincoln Building (195 m) ja Singer Building (186 m).

KIRIK on Peetri kirik Roomas Tiberi paremal kaldal, Vatikani juures sel kohal, kus paljud algkristlased Nero muistses tsirkuses a. 64 p. Kr. ja hiljem ka apostel Peetrus kannatasid märtrisurma. See on ehitatud Konstantin Suure 326. a. ehitatud basiilika¹ asemele. Selle kristlaste suurima ja rikkaima templi plaane olid tegemas ja ehitustöid juhatamas 43 paavsti ajal m. s. Rafael, Peruzzi, San Gallot, Michelangelo, kes 72-aastasena võttis endale ehitada kiriku vägeva kupli, Bernini j. t. Paavst Urbanus VIII toimetab kiriku õnnistamist 1626. a. Kirik on arvatud maksvat 260 milj. liiri. Selle kõrgus on 136 m; kirikusse mahub umbes 30 000 inimest. Võlvikaare kohta on kahe meetri kõrguste tähtedega kirjutatud: „Sina oled Peetrus, ja sellele kaljule ehitamä minä oma koguduse.“ — Kui võetakse arvesse ainult kirikutorni kõrgus, on Ulmi doomkirik esimesel kohal, sest selle päätorn on 161 m kõrge. Teisel kohal nii tornide kõrguse kui ka kiriku kogu suuruse ja pidulikkuse poolest on Kölni toomkirik, mille tornide kõrgus on 160 m. Tallinna Oleviste kirik, mis oma torni kõrguselt praegu on kolmandal kohal Euroopas, on ehitatud Taani ajal Norra kuninga püha Olai mälestuseks. Väga tähelepanuväärt jumalakoda on ka St. Paulus

¹ basiilika — usukannatajate haudadele püstit. hoone.

leavad saält ja veel saält! Neil..."

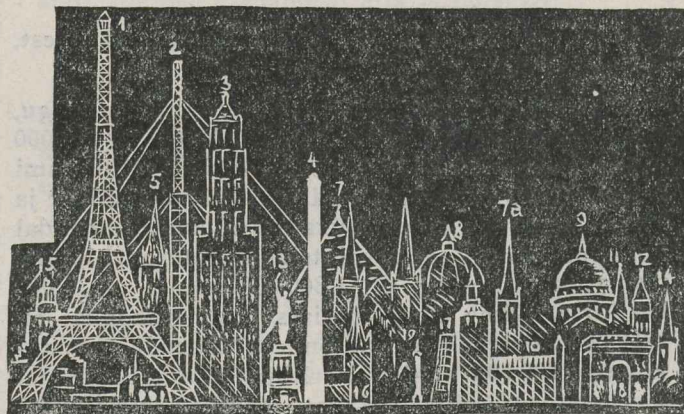
„Ah, see oled sina, raamatu isa! Kuttu, nad tuotse minu kohal.“

Lämbudes kuumusest jooksin lõhestikus, jooksin haarasin revolvi ja tõstsin kuke. Tundus, et kuulen pauke ja ulmist, kuid lähenevad lõhestiku suule ei näinud ma muud kui kihutavaid pilvi. Oli kottpime, nii et ei näinud kaht sammuette. Tuline kuiv liiv mattis suu ja tungis kopsudesse. Katsin suu oma harami hõlmaga ja pöörasin selja vastu tuult, et tõmata hinget. Korrage midagi hüppas välja keerlevast liivasambast, kostis ehmatuskarje ja kaamelil päa oli

koos meie jälgedega, kui et hukkuda siin vaenlase ja kaotame elu, siis parem juba hävigu see kõrves

„Jah, ruttame! Tulen su järgi. Kui Allah tahab, jäljed.“

„Sääl nad meid ei taba, on pime ja tuul puhib kaamelitega, et võiksime välja hüppata lahtisele tasan-

MAAILMA KÕRGEIMAD EHITISI. 1. Eiffelitorn Pariisis (300 m). 2. Naueni raadiomast (260 m). 3. Woolworthi-pilvelõhkujat (236 m). 4. Washingtoni obelisk (169 m). 5. Ulmi toomkirik (161 m). 6. Kölni toomkirik (160 m). 7. Heopsi püramiid (147 m). 7-a Oleviste kirik Tallinnas, praegu 139 meetrit, kuid enne mitmekordset mahapõlemist oli ta kõrgeima torniga kirik Euroopas. 8. Peetri kirik Roomas (136 m). 9. St. Pauli katedraal Londonis (123 m). 10. Stokholmi raekoda (106 m). 11. Kopenhaageni raekoda (105 m). 12. Veneetsia kellatorn (Campanile) (99 m). 13. New Yorgi vabadussammas (94 m). 14. Stokholmi Ridderholmi kirik (90 m). 15. Leipzigi rahvastevõitluse mälestussammas (90 m). 16. Trondhjemski toomkirik (84 m). 17. Pisa kallaktorn (54,5 m). 18. Pariisi võiduvärv (50 m). 19. Trajanuse sammas Roomas (40 m).

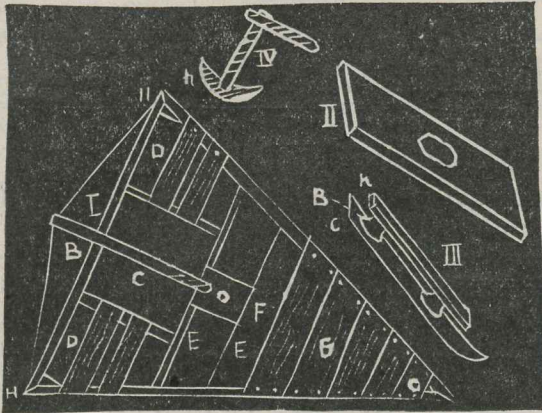
MAAILMA SUURIM

PIIBEL valmis hiljuti Inglismaal. See on meetrikõrgune. See suurepärane raamat on käsitsi kirjutatud

Jääpurjekas.

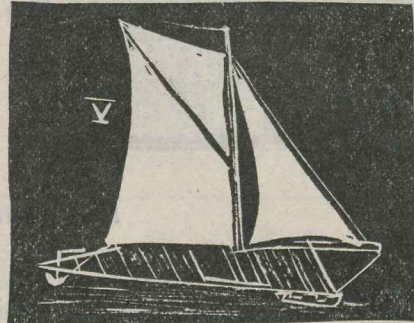
Purilendu võib sooritada mitte üksi õhus, vaid ka jääl. Teha jääl vinget purjesõitu — see on üks uhkem talispordi ala, mida koolinoortele võime soovitada.

Kuidas jääpurjekat valmistada, see selgub juba juuresolevaist piltidest. Noortele meistritele anname siinkohal veel mõned näpunäited.

I. A. Küljplangud on 225 cm pikad, 5 cm laiad ja 7,5 cm paksud. B. Esiplank on 160 cm pikk, 5 cm

lai ja 7,5 cm paks. C. Klüüverpoom on 60—70 cm pikk, 4 lai ja 5 cm paks. D. Plangud on 40 cm pikad, 5 cm laiad ja 7,5 paksud. E. Põikplangud on, eespoolne 118 cm pikk, 5 cm lai ja 7,5 cm paks, järgm. 97 cm pikk, 5 cm lai ja 7,5 paks. F. Mastipesa ehk põhi tehakse 5 cm paksusest lauast. G. Põhi tehakse 2 cm paksustest laudadest. H. Jalased.

II. Mastipõhi alt vaadatuna. Augu allpool on kast, mille ülesandeks on mastile tuge anda. III. Jalas. A. 40 cm pikk, 5 cm paks. IV. Tüür. A. Laba on tehtud 1 cm paksusest lauast ja 30 cm pikkuseks. V. A. Mast on umbes 250 cm pikk. B. Purjepuu on 175 cm pikk. Eri osade kinnitamiseks tuleks tarvitada kruvisid. *Laevapoiss.*

Uus täht taevas.

Taevalaotuseski sünnib imesid. Kuid mitte see pole ime, et mõnikord Kuu või isegi Päike satub varjutusse, sest varjutust võib iga täheteadlane täpselt ennustada ja igas kalendris on need saladused avaldatud. Kuid ime on juba saba-tähe ehk komeedi ilmumine, mida palja silmaga harva nähakse. Ja ka „uue“ tähe ilmumine on ime. Kõik tähed, mis öises taevas nii ilusasti säravad, kannavad oma nime või numbrit. Nad on kõik täheteadlastele täpselt teada. Vahetevahel aga ilmub „registreeritud“ tähtede keskele, ja täiesti ootamatult, uus, senitundmatu täht. See särab üsna lühikest aega (kuni paari aastani) ja pikkamisi kustub siis jäädavalt. Niisuguseid uustulnukaid võib märgata ainult selle silm, kes tähtkujusid hästi tunneb, sest et harilikult uued tähed oma heleduse poolest eriti silma ei torka.

Nüüd on jälle avastatud niisugune „uus“ täht, ehk nagu täheteadlased ladina keeles räägivad — „nova“. 14. detsembril 1934. a. märkas teda esimesena üks inglise asjaarmastaja-täheteadlane Veega

ja Draakoni tähtkuju vahel umbes 2. suurusjärgu tähena. Kui kaua teda näha saab, on muidugi teadmata.

Kui küsida: millest tekib uus, ajutine täht, siis ei saaks sellele kindlat vastust anda. Täheteadlased seletavad mitmel viisil „uute“ tähtede tekkimist, ja üks seletus on järgmine. Maailmaruumis liigub pääle tähtede-päikeste ka väga palju tumedaid kehi. Ei ole päris võimatu, et need kehad võivad oma teel kokku pörkuda. Niisugusel kokkupõrkel tekib hiigel-katastroof, plahvatus, mida meie märkamegi uue valgusallikana, „uue“ tähena. Loomulikult kustub niisugune täht õige peagi. Plahvatus võib tekkida ka kokkupõrketeta, mõnesuguste protsesside tagajärjel tumedas taevakehas. (Maakera on ju tume taevakeha, aga tulemägede pursked levivad ka helendava laava valgust.) Veelgi arvatakse, et tume taevakeha võib sattuda nn. udukogudesse, tolmutilvedesse maailmaruumis ja säääl hõõrumisest lõkkele lüüa. Hiljemini muidugi „uus“ täht jahtub ja kustub.

Seepärast võib arvata, et praegu nähtav „uus“ täht hakkab varsti

tumenema ja kaob vaateleja silmist. Kellel on käepärast taevakaart, see võiks lähemal ajal nimetatud „nova“ üles otsida.

Noorte loomingu- võistlusest.

Teatavasti kuulutas „Õpilaslhe“ toimetus üle-eelmises lehes (nr. 12) välja suure noorte-loomingu võistluse lühijuttude ja luuletuste alal. Kõik kes ei ole veel tuttavad võistlustingimustega, tutvugu nendega peatselt ja teie olete korralt üks kindlamaid osavõtjaid. Noored! Kes teist ei tahaks näha oma kirjutist trükituna, kellele teist ei meeldiks omada neid väärtuslikke ja kauneid auhindu ja nägusaid diplomeid, mida jagatakse osavõtjate vahel.

Juba käesolevas numbris avaldame sissetulnud võistlustöist hindamiskomisjoni valikul ühe. Järgmises lehes teatame lähemalt jagatavaist auhindadest.

„Õpilaslhe“

on ainuke Eesti koolinoorsoo häälekandja.

Kaks marki vasakul kujutavad Egiptuse posti esimest korraldajat Ismail paschat. Kaks järgmist on Vatikani (paavstiriigi) margid.

MARGIKORJAJA NURK ~ ~ ~

Maailma viimased margiuudised.

AUSTRAALIAS lasti liikvele kapten Macarthuri 100-aastase surmapäeva puhul markide seeria. Kapten Macarthur oli Austraalia lambavillatööstuse asutaja. Margid kujutavad Austraalia varasalve — merino lammast.

AUSTRIAS lasti välja n. n. „Arhitektide seeria“, mis koosneb kuuest väärtusest. Marke müüakse nende kahekordse väärtusega ja need kujutavad austria tähtsamaid arhitekte ja tagaplaanil nende teoseid.

CARLOS J. FINLAY saja-aastase sünnipäeva puhul lasti liikvele kaks marki. Margid kujutavad Carlos J. Finlay'd, kes oli Kuuba arst, sündinud Havannas 3. detsembril 1833. a. ja tegi palju tööd mitmete haiguste vastu võitlemiseks, millest tuleks eriti välja tõsta tema uurimust kollase palaviku ja teiste haiguste vastu. Suri 20. augustil 1915. a.

KUULSA KIRJANIKU LUDVIG HOLBERGI 250-aastase sünnipäeva puhul lasti liikvele markide seeria, mis koosneb neljast väärtusest. Margid kujutavad L. Holbergi.

ROOTSI postivalitsus lasi liikvele rootsi parlamendi 500-aastase juubeli puhul markide seeria, mis koosneb kuuest väärtusest: 5 o. roheline, kujutab kohtuhoonet, 10 o. violet, kujutab börsi, 15 o. punane, kujutab katedraali, 25 o. ultramariin, kujutab aadlimaja, 35 o. lilla, parlament, ja 60 o. kujutab rootsi rahvakihte: aadlikku, vaimulikku, talupoega.

TŠEHHOSLOVAKKIA kuulsa komponisti Dvoraki mälestuseks lasti liikvele mark, 50 h., roheline. Mark kujutab Dvorakit.

VEENE jäälõhkuja „Tšeljuskini“ avarii mälestuseks lasti välja markide seeria kümnes väärtuses. Margid kujutavad lendurite pilte, kes päätsid „Tšeljuskini“ meeskonna, reisijad ja ekspeditsiooni juhid.

Prantsuse margiajakirjast „L'echo de la Timbrologie“

tõlkinud A. Arder.

(Algus lk. 5.)

ehitasid masinaid, pumpi ja lootsikuid, kirjutasid ja paljundasid jutte ja mängisid väikesi näidendeid. Ühes näidendis oli tulekahju nii loomulik, et politsei koputas uksele ja katkestas näidendi.

Esimest korda teatris käies Charles vaimustus nii väga Shakespeare'i näidendist „Richard III“, et ta koju jõudnud kohe hakkas kirjutama kurbmängu „Misnar, India sultan“. Ta käis siis kolme aasta jooksul väga sageli teatris. Tal oli kindel kavatsus saada näitlejaks. Proovinäidend oli juba määratud, kui äkki ta põsk hakkas kahtlaselt paisuma. Vist oli see tarkusehammas või midagi muud, aga tagajärg oli see, et Dickens ei saanud esineda proovinäidendis ja tast näitlejat ei tulnud. Nõnda ta kirjanduslikud harrastused aegamööda hakkasid pöörduma uutele radadele.

Alguses ta sai advokaadi abiliseks. Olles selle juures töötanud kaks aastat kõige eriskummalisemate protsesside kallal ja tutvunud kõige viletsamate roimaritüüpidega, ta sai üheksateistkümnendaastasena ajalehe „Morning Chronicle“ parlamendi-asjade reporteriks, enne seda olles õppinud selgeks kiirkirja. Ta ei olnud logeja ega laisk. Elu karmis koolis oli ta karastanud oma meelt, täiendanud teadmisi ja oskusi ja õppinud enesekasvatamist.

Kui imestusega küsiti, kust ta on saanud nii hää kasvatus, vastas ta isa:

„Ta on end ise kasvatanud.“

Robinson Crusoe, Don Quijote, Wakefield'i õpetaja, Gil Blas, Roderick Random, Peregrine Pickle, Humphrey Clinker ja Tom Jones olid olnud tema õpetajad, „austamisväärne seltskond, kes andis mulle lootuse paremasse ellu väljaspool seda paika ja aega“, nagu ta hiljem tõendas neist oma lemmikraamatute sangareist. Ühe nädala ta oli kujutelnud end Tom Jones'iks, kuu aega Roderick Random'iks ja oli end sellesse kujutluselusse üsna sisse elanud. Ta harrastas eriti biograafilist kirjandust. Niisama kindlasti kui ta varem neid mehi eeskujuks pidades oli sulgenud viksitoose, niisama usinasti ja kiiresti ta nüüd katsus hankida teateid oma lehele parlamendist ja väljaspoolt seda, käis läbi Londoni kaugeimadki kolgad ja postvankris sõitis ümber kodumaa, õppides tundma linnu, inimesi ja asju, mis võimsalt möödusid ta vaimusilme eest. Uudistekogujana ja kiirkirjutajana oli ta võitmatu oma kiiruse ja arukuse poolest. Halvad ilmad, kaugus, rahvamurd ja õnnetused ei takistanud teda töös ega masendanud ta meelt. Kord ta kirjutas uudiseid oma lehele ränga sajuga lageda taeva all ja kaks seltsimeest pidid hoidma taskurätikud kaitseks vihma eest, et ta saaks paremini kirjutada.

Ankeet kõigile „Õpilaslehe“ lugejaile

Et teada saada meie laialdase lugejaskonna arvamusi ja erisoove meie lehe sisu kohta, korraldab „Õpilasleht“ käesolevas ja järgmises numbris ankeedi. Korraldatav ankeet koosneb kahest osast. Esimene osa ilmub käesolevas „Õpilaslehe“ numbris ja teine osa järgmises numbris.

Ankeedi I osa koosneb 3 küsimusest: 1) Nimetage „Õpilaslehe“ III aastak. (nr. 1—14) kolm kirjutist, mis meeldisid teile kõige enam.

2) Nimetage kolm kirjutist, mis meeldisid teile kõige vähem.

3) Teatage, mida soovite „Õpilaslehes“ veel näha.

Järgmises „Õpilaslehes“ ilmub noorte huvialade loetelu. Sääb tuleb teil märkida huvialad, mis teile kõige enam meeldivad. Ühtlasi ilmub järgmises numbris hääletamis-kupong.

Kõigi „Õpilaslehe“ lugejate vahel, kes käesolevas ja järgmises „Õpilaslehes“ ilmuvale ankeedile vastavad hiljemalt 15. VEEBRUARIKS, jagatakse hulk meeldivaid preemiaid, mille loetelu järgmises „Õpilaslehe“ numbris.

Nüüd aga sirvige varemilmunud „Õpilaslehti“ ja mõtelge põhjalikult ülaltoodud kolmele küsimusele, et teie vastused osutuksid õigeteks ja täpseteks. See on eriti tähtis, sest toimetuse tahab edaspidi ankeedist saadud lugejate soovidega tugevasti arvestada.

Vastused tulevad ära saata koos järgmises numbris ilmuva ankeediga.

Sääb ilmub ka täpsemaid juhtnööre saatmiseks. Jälgige järgmist „Õpilaslehte“.

Põldpüü otsis kaitset inimeselt.

Huvitav ja omapärane lugu juhtus mõni aeg tagasi Virumaal. Kohalik elanik J. L. askeldas ühel päeval oma talu õues. Ta nägi, et lähedalasuvale põllule laskus parv põldpüüsid. Ei möödunud minutitki, kui kuskilt ilmus silmapiirile kanakull, kes otsejoones tormas põldpüüde kallale. Hirmunud linnud lendasid laiali, aga üht põldpüüid hakkas kull taga ajama. Lind lendas surmahirmus õue ja otse mehe kasuka alla. Kull pidi pettunult tagasi pöörduma metsa poole. Põldpüü aga ei kartnud meest põrmugi. See võttis ta kätte ja viis tupp.

Mis edasi juhtus, arvaku lugejad ise ja teatagu sellest toimetusele. Ühes järgmises numbris avaldame selle saladuse.

Keda mälestame

27. JAAN.: Heliloojate W. A. Mozarti 179. sünnip. ja G. Verdi 34. surmapäev.

28. JAAN.: Luul. ja keeleteadl. Mikkel Veske 92. sünnip ja Fr. Kuhlbars'i (Villi Andi) 11. surmap.

29. JAAN.: Helilooja prof. Juhan Aaviku 51. sünnip.

31. JAAN.: Helilooja Franz Schuberti 138. sünnip.

2. VEEBR.: Eesti sõjasangari Julius Kuperjanovi 16. surmapäev.

„ÕPILASLEHT“ sõlmis kokkuleppe kindl. selts „Eeks-Maja“-ga, milline selts on vanim Eestis ja mille osakonnad-agentuurid asuvad kõigis suuremais keskusis. — „Eeks-Majal“ on väga mitmesugused kindlustusmoodused (viisid) ja neist võib õpilastele eriti soovitada kindlustuse toimimist hoiukarbi tarvitamise näol. Järgmises lehes anname pikema kirjelduse neist kindlustusviisidest.

Lehe Tallinna abitalituses asub nüüdsest päle ka kindl.-selts „Eeks-Maja“ esindus. Tallinna ja ümbruskonna õpurkond võib saada lähemaid teateid seltsist või „Õpilaslehe“ talitusest. — Ka vanemad ja õpetajad võivad pöörduda lehe talituse poole lähemate teadete saamiseks.

TÖÖLISTEAATER

Neljap., 24. jaan. esietenduseks

„LILLEDE TEE“.

Val. Katajevi komöödia 4 vaatuses. E. Põldroosi lavastus. Dek. H Tammelt. Külalisenä Oily Teetsov.

Laup., 26. jaan. 18 korda

„TAGAHOOVIS“.

Pühap., 27. jaan. 10. korda kell 3 päeval

„MÄEKÜLA JEPPE“.

Pühap. õhtul k. 8 2. korda

„LILLEDE TEE“.

K.k.ü. „Töökool“

TALLINN, ROOSIKRANTSI 3.

TÄIELIKUM
KOOLITARVETE LADU

„Õpilaslehe“ sõbrad ja kogu õppiv noorsugu! Pimedate „Töökool“ Tartus, Narva 85
Telefon 9-24.

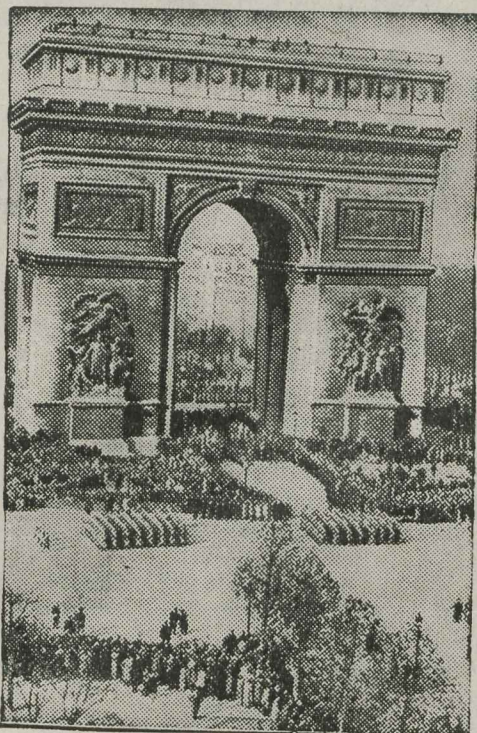
Soovitab oma töökojas valmistatud harje, pürste, kookus jalamatte, korve j. n. e. Tarvitage ainult pimedate tööd, siis aitate täita oma kohustusi nende vastu.

MAAILMA SUURLINNU III

PARIIS.

Kolmas maailmalinn on Pariis oma 4 miljoni elanikuga. Pariis on kunstnikkude, kirjanikkude ja rahameeste igatsus. Pariis annab „toonit“, on eeskujuks teistele, õpetab inimesi riietuma, sööma, jooma, lõbutsema, peenelt seltskonnas käituma. Pariisi moele alistub kogu maailm orjameelselt, arvustusega: mis säält tuleb, see peab olema parim, olgu see ka suurim veidrus. Pariisi voolab välismaalasi nn. koorekihist, kes tahavad siin elu nautida. Ei ole siis ka ime, et Pariisis käib iga päev umbes poolmiljonit inimest teatris, kinos, kontserdil. Siin on inimestel aega ja ka raha!

Küsimus: Missugustes Euroopa linnades on elanikkude arv üle miljoni? Missugused ehitised Pariisis on maailmakuulsusega?

VÖIDUVÄRAV PARIISIS,
mille kaarte all leegitseb igavene tuli
Tundmatu Sõduri haual.

60. VÖTMEMÕISTATUS.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38		

Ruutudes: 1—14 O. Lutsu teos, 15—22 elukutse, 23—38 Villem Ridala luuletuse päälkiri.

Võti:

I. 8, 6, 10, 29, 17, 6, 19, 1, 4, 33 — 11 2 35 10 35 4 39 27 13 6.

II. 24 1 32 12 34 5 10 — 28 37 36 15 40 40 30.

III. 29 10 23 7 16 20 — 33 16 6 10 3.

IV. 29 3 11 1 10 17 25 3 24 20 14 34 17 25.

Võtme seletused: I. Eesti kunstnik — tema teos.

II. Trüükikodasid — Kirjastusühinguid.

III. Autofirma — auto osa.

IV. Sportlase kalender-käsiraamatu autor. *Võistleja Pesakotkas.*

61. KAS „EI“ VÕI „JAH“!

I Napoleon Bonaparte võitis Borodino lahingu, mis peeti a. 1812. II Prantsusmaa revolutsioon algas a. 1879. III Põhjasõda algas a. 1700. IV Fr. R. Kreutzwald suri a. 1905. V Esimene sini-must-valge lipp õnnistati 4. juunil 1884. a. VI Jutu „Käkimäe Kägu“ on kirjutanud kirjanik Oskar Luts. VII Eesti pindala on 74.500 km². VIII Vene-Jaapani sõda algas a. 1905 ja lõppes a. 1907. IX Eesti võeti vastu rahvas-teliitu a. 1921. *Võistleja Seene-Mikk.*

62. SÖNAMÕISTATUS.

Oslo
Kiiev
Dublin
Liverpool
Lodz
Reykjavik
Wittenberg

Antud linnade nimesid liigutada pahemale või paremale nii, et kohastikku asuvatest tähtedest ülalt alla lugedes saaksime ühe linna nime Saksamaal.

Võistleja Seaman.

63. MATEMAATILINE MÕISTATUS

Kahe arvu vahe on 11. Nende korutis on 432. Leida need arvud.

64. SALADUSLIK ISIK.

Õppur Ülo oli Kuressaares suvitamas, kui ta sai ühelt klassikaaslaselt

kirja. Kõik oli väga kena, kiri ilusasti masinal kirjutatud, kuid allkirja polnud. Selle asemel seisis: „Kui soovid minu nime teada saada, siis võta järgmine tähestik: a, b, d, e, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, r, s, t, u, v, õ, ä, ö, ü, ja hakka tähti algusest lugema, eks ole, lõpeb 23-ga. Ja siis loe jälle algusest edasi, lõpetad tähestiku 46.-ga, siis uuesti otsast edasi jne. Nõnda lugedes on minu nimel esimene täht 2939., teine 1260., kolmas 1866., neljas 1850. ja viies 1542. täht. Mis oli ta nimi?“

65. RISTSILBID.

2. auhind.

1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12

Ristread: 1. jutustis mesilaste elust, 5. kalla, 6. talumaja, hoone, 7. lill, 8. hoolitse, põeta, 9. eesti näitleja, 10. toitaine, 12. ühe rahva liige.

Püstread: 1. A. Kalda teos, 2. valge nirk, hermeliin, 3. üks võimukandjaist, 4. puu, 7. lind, 8. haigla, 9. kuhi, rõuk, 11. surnud kuulus kirjanik. *E. Zernik.*

UUED AUHINNAD: Kõigi tänaste ülesannete õieti lahendajate vahel jagatakse 10 juturaamatut.

MÄRKUSI: Tänaste ülesannete lahendused saata toimetusele hiljemalt 3. veebr. Kõigil lisada nimi, vanus, täielik aadress ja vastus küsimusele, mis meeldis teile käesolevas numbris kõige enam ning mis kõige vähem ja miks? Ühtlasi lisada oma soovid lehe sisu kohta.

ÕIENDUS: Eksikombel on ülesandes 57. trükitud „... lahingu võitja nime.“, peab olema „... lahingu aasta“

LAHENDUSED.

42. Võtmemõistatus.

Salm on: „Nüüd oled sa must ja tume, ja muremõtetes, su üle on hallid pilved ja sügis ta ududes.“

Võti:

I — Viiding. Pürkop. II — Eesti kirjanduse ülevaade III — Elmar Muuk, Dick—Doff. IV — Luhaäär. *Opilasleht.* V — Loodusuurijate laev.

43. Mõistatus.

1. sibul, 2. aasta, 3. Liiv, 4. Alma, 5. Kark, 6. alustama, 7 siil, 8 Aleksandria, 9 loos. Loomuomadus on: salakaval.

44. Silpmõistatus.

1. Jüri Lossman. 2. Buenos-Aires. 3. Paul Doumer. 4 Julius Kuperjanov. 5. Amundsen. M. Metsanurga teose päälkiri on: Taavet Soovere elu ja surm.

45. Arvkujund.

A = 10, B = 12, C = 18, D = 15, E = 11, F = 13, G = 16, H = 17, K = 14.

46. Nimekaart-mõistatus.

Tolle mehe elukutse on kellamees.

ÕIETI LAHENDASID (vähemalt 4 ülesannet): E. Estrong, H. Seppar, H. Vaht, J. Tauk, A. Šcultž, E. Reinhold, U. Printsman, L. Haab, U. Kask, V. Allast, T. Laredei, J. Kelder, H. Kelder, V. Laos, E. Jerlet, R. Kunnus, P. Oja, H. Käsper, J. Tirusson, A. Valgepää, F. Kuus, T. Kreutzberg, Kojuigatsus, Winnetou I, Winnetou II, A. Käusaar, M. Saar, O. Peltser, A. Kirsell, U. Viller, Kaupo Jaakson, E. Jürgens, Kaljukits, Mürakaru, O. Volker, Lendur, J. Itsoch, H. Tamdel, H. Gustavson, G. Freimann, R. Reiter, R. Nahkoi, J. Ots, H. Kuulbas, A. Rull, V. Tammekivi, L. Ventsel, E. Noorkukk.

AUHINNAD SAID: E. Reinhold, U. Printsman, L. Haab, U. Kask, V. Laos, P. Oja, F. Kuus, Ü. Viller, A. Rull, V. Tammekivi.

Mõistatuste koostamise võistluse tagajärjed.

I VÕISTLUSALA:

1. auh. Joh. Kelder.
2. auh. E. Zernik, V. Allast ja E. Noorkukk.
3. auh. A. Käusaar, R. Kello, E. Anderson.

II VÕISTLUSALA:

1. auh. Ervin Milvek.
2. auh. U. Kask, O Jõgi, Roheline Kütt.
3. auh. V. Allast, E. Simon, J. Mölder, E. Zernik.

Võistluse auhinnatud mõistatusi avaldame võimalust mööda igas numbris, lisades ka päälkirja alla mitmenda auhinnaga kroonitud.

Tegev ja vastutav toimetaja: M. Nurmik. Toimetuse sekretär: A. Tonska. Talitusjuht: A. Sagim. Väljaandja: K. k/Ü. „Töökool“. Tellimishind postiga: 1 kuu — 20 s., 2 kuud — 40 s., 3 kuud — 50 s., aastakäik 1 kr. Raamat-ajakiri „Laste Jututuba“ ühes „Opilaslehega“ tellides maksab 3 kuud — 20 s., 6 kuud — 40 s., aastakäik (12 raam.) 75 s. — Kuulutuste hinnad: Kuulutusküljel — 5 s. mm., lehe ees — 10 s. mm., tekstis — 12 s. mm., teksti kirjaga 15 s. mm. — E. K. Ü. „Postimehe“ trükk, Tartus 1935.